

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felcse szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obilježeva (Zápolya) utca 1.
Szerkesztőség telefonszáma . . . . . 1.
Kiadóhivatal telefonszáma . . . . . 2.
MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTANI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 49. szám.

Péntek, március 3.

A mai nemzetgyűlés.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

A mai nemzetgyűlést délután öt órakor nyitotta meg dr. Ribár házelnök. A napirenden ma is a házszabályok szerepeltek. Mindamellett, hogy a pártklubok remélték, hogy ezen törvényjavaslat fölött a bizottságokban történt alapos áttanulmányozása után, a vita a Házban nem fog elhúzódni, egyes ellenzéki képviselők igyekeztek a tárgyalást elnyújtani. Így a mai ülésen felszóltak és hosszasan beszéltek Brandner nemzeti szocialista, továbbá Milety Nikodém és Gyonovity köztársasági képviselők, akik az új házszabályokat kritizálták. A felszólalásokkal a vita befejeződött. Valószínű, hogy a törvényjavaslat a holnapi ülésen kerül szavazás alá.

A muzulmánok ismét elégedetlenek.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

Az új muzulmán miniszterek: Vilotvity és Omerovity, ezideig még nem adták beleegyezésüket a kormányba való belépésükre. A miniszterek magatartásukat azzal indokolják, hogy újabb sérelem esett a muzulmánokon egy, a hadügyminiszter által kiadott titkos jellegű közleménnyel. A muzulmán miniszterek ígéretet kaptak, hogy sérelmüket a legrövidebb időn belül orvosolni fogják.

A radikális-klub ülése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

A radikális képviselők klubja ma délelőtti ülést tartott, amelyen Szerbia régi területének kerületekre való felosztására vonatkozó kérdésről tárgyaltak. A klub egy tizenkét tagú bizottságot választott, amely áttanulmányozza az 1914. évben fennállott felosztást és erről három napon belül jelentést terjeszt a klub elé. A klub az új felosztást olyképp kívánja keresztülvinni, hogy az a nép igényeit kielégítse.

A minisztertanács ülése.

Az adriai vasut építése.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 1.

Ma délután a szkupstina ülése előtt minisztertanács volt. A minisztertanács elhatározta a kormány, hogy az adriai vasut kiépítését kiadja egy amerikai konzorciumnak. Az ügy alapos tanulmányozása céljából a miniszterelnök, a közlekedésügyi és hadügyminiszterekből bizottság alakul, amely konkrét javaslatokat terjeszt a minisztertanács elé.

Ugyanezen ülésen a kormány meghatalmazta a pénzügyminisz-

tert, hogy dolgozzon ki egy törvénytervezetet, amely hivatva lesz a csempészetet megakadályozni. Az ország több részén a határokról állandóan érkeznek jelentések, hogy a csempészet a mai elég szigorú ellenőrző rendszer mellett is tovább folyik és a hatóság közegei a felsőbb fórumoktól kérik és várják a baj orvoslását. Végül a szociálpolitikai miniszternek hitelt szavazott meg a tanács a passzív kerületek eltartása céljára.

Megszüntetik a kikindai és belacrkvai törvényszéket?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

A pénzügyi bizottság második szakosztálya az igazságügyminiszter részvételével az igazságügyi minisztérium költségvetését vitatta meg. Az albizottság a miniszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy javaslatot tesz a Vajdaságban működő törvényszékek és járásbíróóságok számának redukálása ügyében. A javaslatban kérik a zomboljai, perlaszi és károlyfalvai járásbíróóságok továbbá a belacrkvai és velika kikindai törvényszékek megszüntetését. Ennek teljesítése esetén háromszáz bírósági tisztviselőt bocsájtának el.

Benes a külföldi tárgyalásairól.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Prága, márc. 1.

Benes esch miniszterelnök a tegnapi délelőtti tartott rendkívüli minisztertanács referált a külföldi tárgyalásairól, továbbá a politikai, pénzügyi és gazdasági helyzetről.

A volt bajor miniszterelnök a birodalmi elnökjelölt.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, márc. 1.

A német jobboldali pártok dr. Kahr volt bajor miniszterelnököt akarják a birodalmi elnöki állásra jelölni.

A törvényhozó bizottság ülése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

A törvényhozó bizottságnak ma délelőtti összehívott ülésén kevés bizottsági tag volt jelen és a törvényt kidolgozó miniszter is bejelentette, hogy az ülésen nem vehet részt. Erre való tekintettel a radikális- és demokrata-klub tagjai javasolták a bizottsági ülés elnapolását. Dulibity klerikális képviselő mégis felszólt és azon véleménynek ad kifejezést, hogy a mai napirend főpontja az önkormányzatról szóló törvényjavaslat megvitatása volna. Műtán azonban az államkerületi felosztásra vonatkozó törvényjavaslat mindaddig nem készült el, javasolja, hogy az önkormányzatról szóló javaslat is vétesse le a napirendről mindaddig, amíg az államkerületi felosztásról szóló tervezet el nem készül. Ezután Agatonovity képviselő javasolta, hogy a törvényhozó bizottság elnöke az új ülés összehívása előtt erre nézve állapodjék meg a klubok elnökeivel. A következő ülés napjáról a bizottság tagjait írásban fogják értesíteni.

Az aratómunkások munkaideje.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

Az aratómunkások munkaidejét az elmúlt évben külön rendelkezések szabályozták. A munkások és az aratás rendes menetének biztosítása érdekében a szociálpolitikai miniszter elhatározta, hogy ez évre is rendeletet ad ki erre vonatkozólag. Az új rendelkezések összeállítására előtt a miniszter meg akarja hallgatni a munkásokat és a munkaadókat egyaránt és csak véleményük meghallgatása után kíván dönteni ebben a kérdésben. A szociálpolitikai miniszter ezért ankétot hívott össze holnap délelőtti Novisadon, amelyen megállapítják az aratás és a munkaidő módosításait.

TÖZSDE

Március 1

Zürich. (Nyitás.) Devizák: Berlin 224, Newyork 510, Milano 2710, Prága 900, Budapest 74, Zagreb 155, Varsó 13, Wien 10, bélyegzett 9.

Zürich. (Nyitás.) Devizák: Berlin 2270 és fél, London 2268, Páris 4710, Milano 2740, Prága 900, Budapest 74, Zagreb 155, Varsó 13, Wien 10, bélyegzett 8 és fél.

Budapest. (Nyitás.) Valuták: Napoleon 262, Dollár 685—684, Len-

gyel márka 16 és fél, Márka 317 és fél, Osztrák korona 10 és egynyolcad—11 és egytizenhatod, Lei 519—521, Szokol 1217—1207, Dinár 823—825, Weni kifizetés 10 és fél—10 és háromnegyed.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 2620, Font 3070, Szokol 1210, Dinár 827, Dollár 689, Frank 6625, Lengyel márka 57, Lei 523, Lira 3626, Márka 322, Osztrák korona 11, Rubel 50.

Devizák: Svájc 1352.5, London 3070, Milano 3605, Newyork 692 és fél, Páris 6340, Prága 1215, Varsó 18, Wien 11, Zagreb 210, Berlin 310 és fél, Zürich 18600.

A kerületek és járások autonómiája

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

A demokrata képviselői klub ma délelőtt ülést tartott, amelyen a kerületek és járások önkormányzatának kérdését tárgyalták. A klub a vita befejezésének gyorsítása céljából öttagú bizottságot választott, mely ki fogja dolgozni a törvényjavaslatnak erre vonatkozó rendelkezéseit és azokat végleges megszövegezése után, benyújtja a klubnak. A demokrata képviselői klub ezután a főispánok hatáskörét vitatta meg.

A munkaidő és az üzletek zárórája.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 1.

A szociálpolitikai miniszter egy bizottságot nevezett ki, amelyet megbízott azzal, hogy a munkavédelemről szóló törvényjavaslat alapján szabályozza a munkaidőt és az üzletek záróráját. Miután ez a rendelet az egész országra érvényes, a bizottság felhívja majd a tartományi székhelyek vezetőit és az ottani helyi viszonyokat illetőleg tájékoztatást kér. Csak a vélemények meghallgatása után szövegezi meg a bizottság a rendeletet.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, márc. 1.

Ruppert Rezső hírlapíró, volt nemzetgyűlési képviselő Rassay Károlyhoz, a független kisgazdapárt elnökéhez levelet intézett, amelyben bejelenti, hogy belép a pártba. A lapok élénken tárgyalják az esetet és Ruppert elhatározásához különböző kommentárokat fűznek.

Budapest, márc. 1.

„Az Ujság” című budapesti napilap megerősíti azt a hírt, hogy Eckhardt Tibor sajtófőnököt a kormány tisztségétől felmentette és helyére rövid időn belül Drasche Alfréd Lázárt nevezi ki.

Budapest, márc. 1.

Bethlen miniszterelnök szerdán este ismerteti a kormány választójogi rendeletnek szövegét, amelyet a minisztertanács is elfogadott.

Budapest, márc. 1.

A szociáldemokrata-párt választmányának többsége azon fáradozik, hogy a párt lépjen ki a passzivitásból és minden körülmények között vegye fel a küzdelmet a jövő választások alkalmával. A párt szombati ülésén dönt ebben a kérdésben.

Előkészületek a beogradi konferenciára.

A lengyelek delegátusokat küldenek.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 1.

Varsóból jelentik: A lengyel kormány elfogadta a kisenntentnek a Genuát megelőző beogradi konferenciára szóló meghívását. Hír szerint a lengyel kormány már ki is jelölte delegátusait, akik az értekezleten résztvesznek.

Varsó, márc. 1.

A március ötödikén kezdődő beogradi előértekezletre a lengyel kormány megbízottat küld. A delegátusok tegnap már utnak indultak.

Beograd, márc. 1.

A genuai konferenciát megelőző értekezletre az előkészületek a fővárosban nagyban folynak. A beogradi kormány tegnap kijelölte megbízottait, akik az üléseken az SHS államot képviselni fogják. A bizottság elnökévé Jankovity Velizár országgyűlési képviselő, volt minisztert jelölték ki. A konferen-

cia első ülését a tisztikaszinó nagytermében tartják. A megnyitó beszédet dr. Nincesity Momcsilló külügyminiszter tartja.

A külügyminiszter beszéde után az értekezlet programját állapítják meg, amivel az első ülés véget ér. Március 6-án megkezdik a rendes szakkonferenciát, ezt azonban már a Narodna Banka disztermében tartják.

Beograd, márc. 1.

Dr. Nincesity Momcsilló külügyminiszter a megállapított tervhez híven, ma reggel Csehszlovákiába utazott. Nincesity Bratislavába (Pozsonyba) ment, ahol találkozni fog Benessel. A megbeszélések informatív jellegűek, kölcsönösen tájékoztatják egymást a londoni és párisi, illetve a bukaresti tárgyalások eredményei felől. Nincesity mindössze két napig marad Pozsonyban.

A katonai szolgálati idő Franciaországban

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, márc. 1.

Fabry, a katonai ügyek előadója a francia kamarában kifejtette, hogy a békeszerződések eredményei nem felelnek meg a francia várakozásoknak. Így többek között az egy évi katonai szolgálati idő rövid, miért is javasolja, hogy az egy és fél évi katonai szolgálati időt léptessék életbe.

Az angol parlament feloszlata.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, márc. 1.

A londoni lapok híradásai szerint az angol kormány a parlamentet valószínűleg feloszlatja, amint az új választásokhoz szükséges előkészületek megtette. A kormány minden eshetőségre számít és minden intézkedést megtett az esetleges meglepetések esetére.

Az új magyar lakásrendelet.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, márc. 1.

Az új magyar lakásrendeletet még május előtt életbeléptetik. A rendelet enyhébb és liberálisabb szellemben készült, miután a kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a háború következtében szükségessé vált rendkívüli intézkedéseket fokozatosan meg kell szüntetni.

A balti külügyminiszterek konferenciája.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Varsó, márc. 1.

A balti tartományok külügyminisztereinek konferenciáját március tizenkettedikén nyitják meg és ezen Estland, Finland és Letland is részt vesznek. Ennek a konferenciának állítólag az a célja, hogy a kisenntente beogradi tanácskozásait elensúlyozza, amelyeken Lengyelország is részt vesz.

Egyiptom független állam

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, márc. 1.

Lord Allenby Kairóban proklamációt boesájtott ki, amely szerint Anglia a protektorátust megszünteti és Egyiptomot szuverén, független állammak nyilvánítja. A fővárost zászlókkal díszítették, a templomokban pedig hálaadó istentiszteleteket tartottak az elért függetlenség öröme.

A Rajnavidék megszállása

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, márc. 1.

Megbízható francia forrásból eredő hír szerint Poincaré a rajnavidék megszállásának meghosszabbítására törekszik. Ezt úgy akarja elérni, hogy a háborús bűnösök kiszolgáltatásának kérdését újból fölveti és számítva arra, hogy Németország ezt a követelést nem teljesíti, biztosítékképpen a rajnavidék további megszállását javasolja.

HIREK

A király esküvője és az iskolák. Beogradból jelentik: A király júniusi esküvője miatt az iskolák tanítását már májusban befejezik, mert az esküvő alkalmával az egész országban nagy ünnepek lesznek.

Anglia csökkent a tengernagyok számát. A „Temps” londoni munkatársa jól értesült körökből szerzett információk alapján jelenti, hogy az angol admirális augusztus hónaptól a költségvetés könnyítése céljából a tengernagyok számát 27-ről 77-re fogja leszállítani.

Megszűnt két kassai lap. Kassáról jelentik: A „Szabadság” és a „Kassai Hírlap” című napilapok szombaton jelentek meg utoljára. A Kassai Hírlap 19 éves fennállása után szűnt meg. A két megszűnt lap tulajdonosa „Magyar Napló” címen hétfőtől kezdve új délutáni lapot adott ki.

Az ötödik bankjegyek bevétele. A pénzügyminiszter február másodikán 829. szám alatt kiadott rendeletben utasította az összes állami pénztárakat, hogy az ötödik és huszoros bankjegyeket március ötödikéig elfogadhatják, de azokat aztán többé ne boesássák forgalomba. Ahol a Narodna Bankának nincs fiókja, ott a járási pénzügyigazgatóságok végzik a bevételeket. Március ötödike után már csak a Narodna Banka összes fiókjai fogadják el az évi július 20-ig. Ellenben a beogradi főintézet 1922 november 20-ig fogadja el az ötödik bankjegyeket.

Szerencse a szerencsétlenségben. Zemunból jelentik: Jelity Jelena 18 éves szlankameni varróleány vasárnap délután vizet ment meríteni a Duna partjára. Jelity azonban a parttól beljebb merészkedett, alig haladt azonban néhány métert, a jégréteg a part mentén hirtelen megrepedt s egy jókora darab jég a leánnyal lefelé kezdett uszni. Mivel az eset későn este történt, a parton nem vették észre a szerencsétlen leányt, kiáltásait sem hallották, így zavarlatlanul tovább vitte a víz a terhét. Zemun kikötőjénél a hajósok észrevették a jégréteg hátán az elalélt leányt, kimentették és a kórházba szállították.

Schimmy-verseny a tánciskolában. Mrksity Kariton táncban, tánciskolájában tegnap este vendég estély keretében schimmy-versenyt rendezett, amelyen a tanítványokon kívül vendégek is résztvettek. A verseny első díját Momirski Radivoj nyerte.

Alkoholfilalom Csehszlovákiában. Csehszlovákiában elfogadtak egy törvényt, amelynek értelmében a nyilvános helyiségekben tilos alkoholt kiszolgáltatni azoknak, akik még nem töltötték be a tizenhatodik életévüket. Esetleges kételyeknél a vendéglősnek joga van bizonyítékot kérni arra vonatkozólag, hogy az illető tényleg betöltötte a 16-ik életévét. Bálók alkalmával csak bort és sört szabad kimérni. Akik ez ellen vétének, 20 koronától 10.000 koronáig terjedhető bírsággal büntethetők. Ha ez megismétlődik, az illetőtől megvonják az engedélyt.

Hány levelet kap Mary Pickford? Mary Pickford, a híres szép filmdiva naponként 5-6 ezer levelet kap tisztelőitől. Valószínűleg nehezen tudná egész levelezését lebonyolítani.

Csehországban 770 ujság jelenik meg. Prágából jelentik: A most megjelent statisztikai adatok szerint Csehországban jelenleg 770 ujság jelenik meg. Ebből 675 cseh, 85 német, 4 orosz, 3 magyar, 3 francia, 1 angol és 3 esperanto nyelven. Ez a kétségkívül figyelemreméltó szám nemcsak azt mutatja, hogy Csehországban sok az ujságolvasó, hanem azt is, hogy nem érzik a papirhiányt.

Lakásépítés Prágában. Mult évben Prága külvárosában 3001 lakást építettek 7694 lakóhelyiséggel. Ebből 660 helyiség hivatalokra esik.

Hány könyv jelenik meg Japánban? 1920-ban Japánban több könyv jelent meg, mint Németországban. 1920-ban 36179 új könyvet adtak ki. Ebből a számból szépirodalomra és művészetre esik 9225, szociológiára 9184, ipari könyvekre 6561, pedagógiára 4492, hittudományi művekre 2742, természettudományi művekre 1662, orvosiakra 1243, technikai művekre 603, filozofiákra 467, fordítás mindössze 148 volt.

Amerikában mérges gázzal ölik meg a halálraítélteket. Párisból jelentik tudósítónk: A Central News hírül adja, hogy Amerikában végképp eltörölték a villamoskivégzést. Már a legközelebbi halálos ítéletet nem villamosszéken, hanem mérges gázzal fogják végrehajtani. Április 22-ike után való héten lép életbe az „ujjítás” és az első gázmérgezést két halálra ítélt kínai fogják végrehajtani. Az új törvény előírja, hogy a kivégzés napját az illető börtön felügyelője határozza meg, mert a szempont az, hogy az elítéltnak sejtene sem szabad, mikor ütött utolsó órája. A börtön felügyelője tartozik megfigyelni az ítélet jogerőre emelkedése után, hogy melyik éjszaka a legalkalmasabb, mikor alszik mélyen az elítélt és akkor cellájában kinyitja a gázcsapot, hogy a delikvens álomban érje a halál.

A franciák az új olasz külügyminiszter ellen.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Páris, márc. 1.

Párisban nagy a bizalmatlanság Schanzer, az új olasz külügyminiszter iránt, akit Poincaré kihallgatáson fogadott, amikor az Washingtonból visszatért Olaszországba. A „Le Matin” hosszú cikkben éles hangon támadja Schanzer és azt mondja, az olasz külügyminiszter nem alkalmas arra, hogy a francia kormány bizalommal legyen irányába, mintán Washingtonban, olasz delegátusként Franciaország hibáit nyíltan feltárta.

Goethe-hét Frankfurtban.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Berlin, márc. 1.

Ebert német birodalmi elnök jelenlétében Frankfurtban megnyitották a Goethe irodalmi-hetét. Ezzel egyidőben kiállítják Goethe rajzait és festményeit. A megnyitóbeszédet a porosz kultuszminiszter mondotta. Este a színházban Egmondot adták elő. Előadás előtt Hauptmann Gerhardt tartott ünnepi beszédet.

Pang az ékszerkereskedelem.

Drága az áru, nincs vevő — Az „Omega” eltűnt. — Az ébresztő karriérje. — Aranyat aranyért. — Itt is a zugkereskedelem.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Becserek, márc. 1.

A mai gyenge keresletet, mondhatni csaknem teljes üzletlenséget, az összes kereskedelmi ágak közül, talán az ékszerészek érzik leginkább. Bármilyen nagy is az emberi hiúság, a pöffeszkedési és feltűnési vágy, az anyagi helyzet sokak részére lehetetlenné teszi ebbeli kívánságuk keresztülvételét. Az ékszer mindenkor luxus-cikk volt, még békében is, amikor általános olesóság uralkodott, kétszeresen azzá vált azonban most, a nagy drágaság idején. Még inkább elriasztotta az itt-feltűró és a esillogó tárgyak iránti gyengéd sóhajlásokat az a tudat, hogy itt az árak még nagyobb arányokban emelkedtek, mint más árunál.

Az ékszerszakmában beállott folytonos áremelkedések ugyanis elkergették azt a kis vevőközöniséget, amely még, időközönként számbelileg megcsappanva bár, megmaradt. Manapság már csupán a hadigazdagok, a könnyen keresők és a gazdag parasztok vehetnek értéktárgyakat, a középosztály teljesen kikapcsolódott a forgalomból, pedig épp ez az osztály képezte valamikor a voltaképpeni és igazi vásárlóközöniséget.

Megkérdeztük az egyik tekintélyes főutcai ékszerészt, mi a tulajdonképpeni oka az ékszerkereskedelem terén beállott pangásnak. A kereskedő ezeket mondotta:

— Az üzleti forgalmunk teljes stagnálásának alapoka, — minden baj kútforrásához, a drágasághoz vezet vissza. Manapság örülnek, ha keresetükből megszerezhetik a mindennapi kenyerüket és boldogok, ha egy öltönyt vehetnek maguknak, ékszerre már senki sem mer gondolni, különben sem telik arra a kis fizetésből. Vevőközöniségünk táborából tehát, az ugynevezett kö-

zéposztály kilépett s ennek a hiányát erősen megérezzük. A tehetősebb parasztok sem igen vásárolnak, inkább más valamire fordítják pénzüket, ami súlyos kamatokat jövedelmez, minthogy értéktárgyba fektessék a felesleges összeget.

Jövedelmünk és egzisztenciánk jóformán csak a javításokra van alapozva, az eladás ritkság számba megy. A tizennégykarátos arany grammja ma kicsinyben száz korona, nagyban vételnél, ha újabb készleteket rendelnénk, már 128 koronát fizetnénk. Azért számítunk száz koronát, mert még így is alig akad rá vevő, újabb megrendelést meg úgy sem teszünk, mert minden készpénzkészletünk áruban fekszik s egyelőre távol áll tőlünk az utánpótlásnak még a gondolata is. Nagy bajt és sok akadályt okoz az is, hogy készpénzért nem adnak el árut, csupán tört aranyért, amit sokszor szintén tul kell fizetnünk, csak hogy megszerezhessek a szükséges mennyiséget. A double cikkeket iránt, melyek valamikor keresettek voltak, abszolút nem mutatkozik semmi érdeklődés. Minden másodnap adunk el egy-két láncot.

Az órák szinte megfizethetetlenek. Egy Omega zsebóra például négyezeröttszáz koronába kerül, míg azelőtt huszonnégy koronáért örömet odaadtuk. Mivel egyáltalában nem akad vevő a drága svájci zsebórákra, a legtöbb kereskedő nem is tartja raktáron a finomabb gyártmányukat. A falliórákat Csehországból importálják, a cseh korona emelkedését persze erősen megérik az áruk. A legkeresettebb cikk az ébresztő óra, szintén csehországi gyárakból kerül ki. Nagyban árszázalékos vételnél háromszázhatvan korona darabonként. Ugyanígy a helyzet valamennyi a szakmába vágó cikknél. Általában sokat ront a zugkereskedelem felburjánzása és az a körülmény, hogy mindenki igyekszik eladni régi ékszerét.

Az ékszerkereskedelem tehát nem valami fényes üzlet. Hiába, letűnt már a sok csillogó drágaság fénykorszaka.

Miről irnak a lapok?

A „Szamouprava” bizonyos megelégedéssel konstatálja, hogy a külföldi sajtó, a horvát blokk memorandum ügyében csak kötelességszerűen informálta a maga olvasóközöniségét és nagyobbára tartózkodott annak elbírálásától. Egyedül csak a cseh sajtó nyilatkozott bővebben erről, de az is olyan értelemben, amint azt a többi belföldi pártok is tették, t. i. elítéli. A horvát blokk és maga Radity eddig sokat fektettek a testvér cseh nemzet véleményére ez ügyben. Mennyit örültek, hogy a kimentente irányítója Benes cseh külügyminiszter. És ime épp a Benes-sajtó az, mely a horvát blokkisták lépését élesen elítéli.

Az „Epocha” a mai chaotikus állapotot a mezőgazdaságban csak a devizákkal és az idegen valutával való üzérkedésben látja. Mert a termelés a háború befejezése óta

mégis csak megnagyobbodott és eddig már stabilizálódott is. A forgalom, ha nem is tökéletes, de azért mégis eljuttatja a javakat a fogyasztóhoz. A kínálat tehát sehogysémi indokolhatja azon magas árakat, melyeket a kereskedővilág követel a fogyasztótól. Más okok után kell a kereskedővilágnak kutatnia. És azt megtalálták az állam-pasziv kereskedői mérlegében, a valuta folytonos értéktelenedésében stb. Az általános drágaság valóságos oka a társadalom általános pénzzomja. A beogradi malmosok, kik a búzát potomárban a földművelőtől összevásárolták, drágán adják el a lisztet, azért, mert a svájci frank árfolyama magas. A beogradi és hazai suszterek által kidolgozott cipőket azért adják el oly drágán, mert az amerikai dollár árfolyama magas. Senkisémi állapítja meg a javak értékét azok előállításai és termelési költségei szerint, hanem az értéktőltsde árfolyama szerint.

Vajdasági hadifoglyok Rigában.

Az Oroszországban maradt SHS. tuszok harmadik cseretranszportjának listája.

A „Torontoi” wieni szerkesztőségétől.

Wien, márc. 1.

A rigai egyezmény értelmében az orosz szovjetkormány 245, még mindig Oroszországban raboskodó hadifoglyból transzportot állított össze, mely már Rigába érkezett, sőt már uton van Németország felé. Az újabb cseretranszportba számos cly hadifogly került, aki az utóá államok új területeiről származik. A névsorban említettek közül felsoroljuk a vajdaságiakat, ezek a következők:

Goidits Miklós főhadnagy (Vellki Becserek), Vilmos Viktor zászlós, valamint felesége és anyósa (Vrsac), Rositz Imre főhadnagy (Pancevo), Babesányi Bertalan főhadnagy (Zsombolja), Burányi Ferdinánd hadapród (Szubotica) és Jámbor Elemér zászlós (Sombor).

A harmadik transporttal az újmagyarországi illetőségű hadifoglyokkal együtt 245 tusz és velük harmincnyolc asszony és tíz gyermek érkezett. Információuk szerint a leszerelési formalitások elintézése után, a visszatért hadifoglyok rövidesen hazautazhatnak családjaihoz.

A genuai konferencia.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Berlin, márc. 1.

Wirth birodalmi kancellár ujságírók előtt kijelentette, hogy a genuai konferencián német eszmékben és kezdeményezésekben nem lesz hiány. Hogyha a kiküldöttek meghallgatásra találnak és azok javaslatai alapján azonnal hozzálátnak a munkához, Európa a gazdasági chaosból kilábalhat és a nyugati országok a pusztulástól megmenthetők.

Róma, márc. 1.

A római lapok sajnálkozással állapítják meg, hogy a genuai konferenciára vonatkozó egyezmény ismét Olaszország nélkül jött létre.

Inzultált cseh szenátor.

A „Torontoi” tudósítójának távirata.

Prága, márc. 1.

Francia tiszték Göchingben lovagló ostorral inzultáltak Lorenz szenátort a sajtóban megjelent közleményei miatt. Emiatt megintertellálták a cseh honvédelmi minisztert, aki kijelentette, hogy a tiszték ellen megtette a panaszt, azokat már vissza is rendelték Franciaországba, ahol felelősségre vonják őket.

A kiadóhivatal telefonja .. 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Sport

A Vajdasági Athletikai Szövetség megalakulása. Már hírt adtunk arról a mozgalomról, mely a Vajdaság athletikai ügyeinek a végleges rendezését célozta. Az előkészületek vasárnap, 26-ikán az alakuló gyűlésben nyertek befejezést. A kiküldött megbízottak élénk részvétele mellett lett valóvá a régi álom, van most már fórumunk, a mely irányít, nevel és igazságosan bírálkodik.

A kiküldöttek a következőkben ejtették meg a tisztikar választását. Elnök: Joanovity Koka; alelnök: Ambrózy Károly; titkár: Mojity Iván; pénztáros: Kohn Henrik; választmányi tagok: Andrejevity Zsarkó, Szenessy István, Glücksmann Mór, Markovity Lipót; technikai szakosztály: Ambrózy Károly (elnök), Christján Jenő, Mojity Milorad (titkár), Hala Teofil; ellenőrző-bizottság: Vajda Lajos, Oltján Misa, Kardos Dezső.

A tagegyesületek beiratási díja egyszersmindenkorra 25 dinár, tagsági díj évenként 60 dinár. Igazolási díj fejenként 2 dinár. — Titkár címe: Mojity Iván Veliki Beeskerek, Zadrusna Banka. — Pénztáros címe: Kohn Henrik Veliki Beeskerek, Rózsa-szálloda. Eddig tagul jelentkeztek a következő egyesületek: Beeskerek: Obility, Kadima, Slavija, Viktória. — Szuboticiáról: Baeska, Sand. — Novisadról: Omadina, Juda Makkabi. — Somborból: Sportegylet, Amateur, Vojvodina. — Kikindáról: KAC — Zomboljáról: ZSE. — Debeljásáról: DSK.

A szövetség szabályzatának részletes tárgyalására még visszatérünk.

Japán szoros kereskedelmi kapcsolatot óhajt az utódállamokkal.

Wien, márc. 1.

A felkelő nap országa, Japán már a háború befejezése óta arra törekedik, hogy élénkebb tegye kereskedelmi kapcsolatát Európával. Különösen Középeurópával szeretne szorosabb gazdasági viszonyt megalapozni, mivel a gyenge valutájú dunai államokból sokkal előnyösebb áron szerezhetné be szükségleti cikkeit. Ez az oka annak, hogy a fegyverszünet megkötése után azonnal követeket küldött Berlinbe és Wienbe. A wieni követ egyébként megbízást kapott arra is, hogy az utódállamokban szintén képviselje Japán ügyeit. A japán kereskedők azonban nem voltak megelégedve a kiküldött diplomaták tevékenységével és ezért elhatározták, hogy maguk veszik kezükbe a dolgot és kereskedelmi delegációkat menesztenek Európába. Japán legelőkelőbb kereskedői és bankemberei hetvenöttagu bizottságokat alakítottak Kushida, a Mitsubishi bank vezérigazgatójának és Dan Takuma dr.-nak a hatalmas Mitsui koncern vezetőjének vezetése alatt. Ez a delegáció három hónap előtt utra kelt és már Londonba érkezett. A japán üzletembereket Londonban a kormány hivatalos vendégeként fogadta és

a londoni kereskedelmi kamara maga vette kezébe az angol-japán kereskedelem fejlesztését. A delegáció egyik vezetője Kushida időközben előretazott Berlinbe, mert a japán kereskedők legközelebbi állomása a német főváros. Onnan, miként értesülük, Drezdába, Lipcsébe, majd Prágába, Wienbe, Budapestre, Zagrebba, Beogradba és Bukarestbe utaznak. Természetesen ennek a programnak a lebonyolítása még hónapokat igényel, mivel a japán delegáció minden állomáshelyén hosszabb ideig akar időzni, hogy érintkezésbe léphessen az utódállamok összes gazdasági rétegeivel. A japán kereskedők látogatása a legnagyobb figyelmet érdemli meg és ezért igen helyes dolog lenne, ha az utódállamok kereskedelmi és gazdasági testületei kész programmal, illetőleg részletesen kidolgozott felvilágosításokkal várnák a Kelet angoljait

Sz. p.

Hogyan él Károly exkirály Madeira-szigetén.

Wien, márc. 1.

Még mindig érdekes és izgató téma, hogyan él Károly király Madeira szigetén és mivel tölti napjait? Néha-néha érkeznek hírek alkalmi tudósításokról, ezek azonban nem fogadhatók el hiteleseknek, hiszen a tudósítók nem férkőzhettek a volt uralkodó környezetébe és ezért ezek a tudósítások inkább Madeira szigetének természeti szépségeivel, mint az uralkodói pár életkörülményeivel foglalkoznak. Most azonban a „Torontál” wieni szerkesztőjének alkalma van egy feltétlenül hiteles tudósítás néhány részletét közölni. A tudósítás írója Funchal társadalmi életében igen előkelő pozíciót tölt be és nem kisebb személyiség, mint Antonius, Funchal püspöke. Antonius püspök az osztrák legitimisták egyik vezérének érdeklődésére részletes tudósításban válaszolt és ebben érdekes közléseket tett, hogyan él Károly exkirály Madeira szigetén. Az érdekes levél latin nyelven íródott, úgy hogy megértése bizonyos nehézségbe ütközik. Eppen ezért a „Torontál” wieni szerkesztője az érdekes tudósítás egy-egy részletét eredeti szövegében, latin nyelven és szó szerinti magyar fordításban közli.

Antonius püspök latinnyelvű levele a következőképpen hangzik:

„Pergratum mihi est, Reverentiam Vestram cortiorem facere, angustus exules in domo sua oratorium cum Tabernaculo et Missa quotidiana habere, visitationes accipere et reddere, et ancarceratos non esse, sed intra fines Madeirensis Insulae omni libertate frui. Imo ipsa poena exilii, ut R. V. iam sciet, personam Imperatoris Caroli exclusive attingit, non autem reliquam familiam. Mihi liceat adjicere nostros pios et nobilissimos hospites omnium corda capere sanctis exemplis vitae suae, et ex parte auctoritatum civilium lealium debitas attentiones usque adhuc accepisse. Consolationes divinae et bonae gratiae humanae illis non desunt in terra sui exilii.”

... Antonius, Episcopus Funchalensis m. p.

Eddig a latin nyelvű szöveg. Az érdekes tudósítás szó szerinti magyar fordításában a következőképpen hangzik:

„Van szerencsém Főtisztelendőségedet arról biztosítani, hogy a feleséges császári száműzöttek házukban naponként oratoriumot és szentmisét hallgatnak. Látogatásokat fogadnak és viszonznak, nincsenek bezárva, hanem Madeira-szigetnek határain belül a legteljesebb szabadságot élvezik. Miként Főtisztelendőséged bizonyára tudja, a száműzés kizárólag a császár személyére vonatkozik, nem pedig a család többi tagjaira. Legyen szabad még azt is hozzáfűznöm, hogy jámbor és felséges vendégeink mindenkinek szívét megnyerték és egészen mostanáig a polgári helyi hatóságok is az őket megillető figyelemmel kezelték őket. Az égi vigasz és az emberi kedvezmények nem hiányoznak nekik a száműzés országában.”

... Antonius,

Funchal püspöke s. k.

Az érdekes beszámoló szerint tehát a volt uralkodópár Madeira szigetén, illetőleg annak határain belül a legteljesebb szabadságot élvezi. Az a tény, hogy Antonius püspök ilyen meleg hangon ír, azt bizonyítja, hogy ő is teljesen karlista érzelmű.

Sz. p.

Polgármesteri hivatal V. Beeskerek.

3207—922. adm sz.

3074

Hirdetmény.

Másolat. Az SHS. királyság pénzügyigazgatósága 1922 február 18-án 6866/922. sz. A pénzügyminiszter ur, kapcsolatban a párisi reparációs bizottságnak 1922. évi január 23-án D. B. 1125. sz. határozatával, elhatározta, hogy a háborúelőtti volt osztrák-magyar monarchia kölcsönkötvényeit, amelyek állampolgáraink tulajdonát képezik és amelyek azon államok területén vannak, de amelyek nem utódjai a volt osztrák-magyar államnak, f. évi aprilis hó 30-ig összeírja és lebélyezik a kir. konzulátusok. Azért szükséges, hogy az érdekelt állampolgáraink kötvényeiket összeírás és lebélyezés céljából az adott határidőig bemutassák, mert azok a határidő után figyelembe nem fognak vétetni.

Az érdekelt tulajdonjogukat és állampolgárságukat hiteit érdemlő okmányokkal kötelesek bemutatáskor igazolni a kir. konzulátusnál. Az államadósságok vezérigazgatósága, 1922. évi január hó 23-án D. B. 1125.

Vel. Beeskerek, 1922 február 26.

Alekszity s. k., polgármester.

JARDIN BAR

Orfeum-variété! A Szerb Korona-szálloda nagytermében. Pazar látványosság! American bar italok! Szolid árak! Uri közönség találkozóhelye! Világvárosi szolid családi műsor: március 1-től március 16-ig. Igazgató: Kramof Márton. Karmester: Neszmélyi Izse.

Knezeva, szőlő táncosnő. — Elly Gyl, táncosnő. — Mr. Else, francia énekesnő. — Rocking Duo, legbájosabb táncpár. — 4 Faludy, akrobaták csodamutatóványaikkal. — Al-Ra, török akrobatamutató. — Marozova, nemzetközi énekesnő. — Andrey, trapezműtató. — Monte Soritta, nemzetközi táncosnő. — Aleksander Gömöri, tánckomikus, a közönség kedvence, újból prolongálva.

Kezdete este pont 9 órakor. — Előadás után tabarin- és parkettánál a közkedvelt Rácz Péter zenekari kísérete mellett. — Helyárak: Páhoiyülés 8 dinár, zenekari ülés 8 dinár. — Pénztárányítás este 8 órakor. — Jegyek elővételben kaphatók a Szerb Korona-szálloda éttermében. — Egész éjjel hideg és meleg konyha. — Pontos és gyors kiszolgálás.

319

Szíves pártfogást kér: JUNG PÁL ÉS TÁRSAI

42 éves, egyedül álló özvegyasszony.

ismerettség hiányában ezton szeretne megismerkedni házasság céljából egy 50—60 év körüli jól szituált férfival.

Levelek „Komoly 42” jelige alatt a „Torontál” kiadóhivatalába kéretnek.

Bankarsko i Trgovačko D. D.

Beograd, Poenkareova 6.
keres 2-3 fiatal hivatálnokot.

Ajánlatok és bizonyítványmásolatok postán küldendők.

Eladó a zsidótemplommal szemben a Knez Pavlova (Kinizsi) utca 6. sz. a

ház

307 mely áll hat lakásból. Bővebbet ugyanott a házigondnoknál.

Szerb, magyar és német nyelvben perfekt 320

hivatálnoknó

állási keres.

Szilvórium

prima minőségben, előnyös árban beszerezhető

KOHN IGNAC szilvóriumfőzdejében. Vel. Beeskerek, a nagyhid mellett. Telefon 91.

Eladó:

szalongarnitúra, 2 ágy, 2 mosdó tükörrel, 2 szekreny stb. özv dr. Linyacszynénál.

Eladó

7 hónapos nőtény 321

farkaskutya.

Megtekinthető Krunczka ul. 24.

ÉJJELI HÁZ

40 éve fennáll, házzal, berendezéssel örökáron eladó. Jogot 30 éves nő kapja. Nyitva egész éjjel. Ugyanott gazdasszony felvétetik. Rosenfeld Eszter Sombor, Feceke-utca 11.